

İlkokul MATEMATİK

ÇARPMA İŞLEMİ ETKİNLİKLERİ VE DEĞERLENDİRME TESTİ

MATHEMATICS

ÇARPMA İŞLEMİ

Çarpma işlemine; ikinci çarpanın, birinci çarpanın birler basamağında bulunan sayı ile çarpılması ile başlanır. Sonra sırasıyla onlar ve yüzler basamağı çarpılması ile devam edilir. Bulunan cevaplar çarpım kısmında aynı basamağın olduğu yere yazılır.

$$\begin{array}{r} 1. \text{ çarpan} \\ \times 2. \text{ çarpan} \\ \hline \text{Çarpım} \end{array} \qquad 1. \text{ çarpan} \times 2. \text{ çarpan} = \text{Çarpım}$$

Bir doğal sayının "1" ile çarpımı kendisine eşittir.

Bir doğal sayının "0" ile çarpımında sonuç "0" sıfırdır.

ÇARPMADA ÇARPANLARIN YERİNİN DEĞİŞMESİ:

Üç çarpanlı çarpma işleminde sayıların yerinin değişmesi işlem sonucunu değiştirmez.

$$4 \times (6 \times 5) = 4 \times 30 = 120$$

$$5 \times (6 \times 4) = 5 \times 24 = 120$$

VERİLMEYEN ÇARPANI BULMA:

$9 \times 8 \times 4 = \dots \times 4 \times 9$ verilen eşitliğin bir tarafında olan 9 ve 4 rakamları diğer tarafta da görünmektedir. 8 rakamı ise bir tarafta olup diğer tarafta verilmemiştir. Eşitliğin iki tarafının da aynı olabilmesi için diğer tarafta boş bırakılan yere de 8 rakamının getirilmesi gerekmektedir.

10'UN KATLARIYLA ÇARPMA:

Bir doğal sayıyı 10'un katları ile çarparken çarpılan rakam çarpım kısmına aynı yazılır. Sonuna bir "0" sıfır eklenir.

$$49 \times 10 = 490$$

100'ÜN KATLARIYLA ÇARPMA:

Bir doğal sayıyı 100'ün katları ile çarparken çarpım kısmına bu doğal sayı aynı yazılır. Sonuna iki "0" sıfır eklenir.

$$53 \times 100 = 5300$$

1 000' İN KATLARIYLA ÇARPMA:

Bir doğal sayıyı 1 000'in katları ile çarparken çarpım kısmına bu doğal sayı aynı yazılır. Sonuna üç "0" sıfır eklenir.

$$34 \times 1\,000 = 34\,000$$

5 İLE KISA YOLDAN ÇARPMA:

Bir doğal sayı 5 ile çarpılırken önce sayımızın sonuna bir sıfır eklenir. Sonra ikiye bölünür.

$$12 \times 5 = 120$$

$$120 \div 2 = 60$$

25 İLE KISA YOLDAN ÇARPMA

Bir doğal sayı 25 ile çarpılırken önce sayının sonuna 2 sıfır eklenir. Sonra 4'e bölünür.

$$28 \times 25 = 2\,800$$

$$2\,800 \div 4 = 700$$

50 İLE KISA YOLDAN ÇARPMA:

Bir doğal sayı 50 ile çarpılırken önce sayının sonuna 2 sıfır eklenir. Sonra 2'ye bölünür.

$$16 \times 50 = 1\,600$$

$$1600 \div 2 = 800$$

ZİHİNDEN ÇARPMA İŞLEMİ:

Bir doğal sayıyı 10 ile çarparken sayının sonuna bir sıfır, 100 ile çarparken iki sıfır ve 1 000 ile çarparken üç sıfır eklenir.

$$42 \times 10 = 420$$

ÇARPMA İŞLEMİNİN SONUCUNU TAHMİN ETME:

65 70 Birler basamağı 5 veya beşten büyükse bir sonraki onluğa yuvarlanır.

$$\begin{array}{r} 65 \\ \times 32 \\ \hline 130 \\ +195 \\ \hline 2080 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 70 \\ \times 30 \\ \hline 00 \\ + 210 \\ \hline 2100 \end{array}$$

Birler basamağı 5 veya beşten büyükse bir sonraki onluğa yuvarlanır.
Birler basamağı 5'ten küçük olduğu için onluk aynı kalır.

ETKİNLİK 1:

Aşağıdaki çarpma işlemlerini yapınız.

$$\begin{array}{r} 62 \\ \times 7 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 86 \\ \times 4 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 97 \\ \times 3 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 89 \\ \times 8 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 70 \\ \times 6 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 58 \\ \times 5 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 91 \\ \times 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 746 \\ \times 4 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 859 \\ \times 5 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 508 \\ \times 3 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 813 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 757 \\ \times 6 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 365 \\ \times 7 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 909 \\ \times 8 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 469 \\ \times 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 53 \\ \times 50 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 71 \\ \times 38 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 69 \\ \times 29 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 80 \\ \times 44 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 56 \\ \times 53 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 323 \\ \times 61 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 928 \\ \times 15 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 186 \\ \times 48 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 718 \\ \times 70 \\ \hline \end{array}$$

ETKİNLİK 2:

Aşağıda sonuçları eşit olan çarpma işlemleri verilmiştir. Buna göre boş bırakılan kutucuklara gelmesi gereken sayıları bulunuz.

$5 \times 7 \times 6 = 6 \times 5 \times \boxed{7}$

$8 \times 10 \times 6 = \boxed{} \times 10 \times 6$

$3 \times 8 \times 9 = 3 \times \boxed{} \times 8$

$6 \times 2 \times 8 = 6 \times 8 \times \boxed{}$

$4 \times 9 \times 11 = \boxed{} \times 11 \times 9$

$11 \times 14 \times 9 = 9 \times \boxed{} \times 14$

$9 \times 3 \times 6 = 9 \times 6 \times \boxed{}$

$21 \times 34 \times 42 = \boxed{} \times 34 \times 42$

$7 \times 10 \times 4 = 7 \times \boxed{} \times 4$

$34 \times 43 \times 7 = 7 \times 34 \times \boxed{}$

ETKİNLİK 3:

Aşağıdaki çarpma işlemlerini örnekteki gibi kısa yoldan çözelim.

$9 \times 10 = \boxed{90}$

$12 \times 10 = \boxed{}$

$123 \times 10 = \boxed{}$

$2\,420 \times 10 = \boxed{}$

$8 \times 20 = \boxed{}$

$34 \times 20 = \boxed{}$

$48 \times 20 = \boxed{}$

$57 \times 30 = \boxed{}$

$67 \times 30 = \boxed{}$

$74 \times 40 = \boxed{}$

$83 \times 50 = \boxed{}$

$18 \times 60 = \boxed{}$

$8 \times 100 = \boxed{}$

$12 \times 200 = \boxed{}$

$29 \times 300 = \boxed{}$

ETKİNLİK 4:

Aşağıdaki 5 ile kısa yoldan çarpma işlemlerini örnekteki gibi yapalım.

$34 \times 5 =$	$34 \times 10 = 340$
	$340 \div 2 = 170$

$48 \times 5 =$	
-----------------	--

$79 \times 5 =$	
-----------------	--

$86 \times 5 =$	
-----------------	--

$97 \times 5 =$	
-----------------	--

$54 \times 5 =$	
-----------------	--

$25 \times 5 =$	
-----------------	--

$62 \times 5 =$	
-----------------	--

$87 \times 5 =$	
-----------------	--

ETKİNLİK 5:

Aşağıdaki 25 ile kısa yoldan çarpma işlemlerini örnekteki gibi yapalım.

$16 \times 25 =$	$16 \div 4 = 4$ $4 \times 100 = 400$
------------------	---

$48 \times 25 =$	
------------------	--

$84 \times 25 =$	
------------------	--

$128 \times 25 =$	
-------------------	--

$180 \times 25 =$	
-------------------	--

$72 \times 25 =$	
------------------	--

$92 \times 25 =$	
------------------	--

$68 \times 25 =$	
------------------	--

$104 \times 25 =$	
-------------------	--

ETKİNLİK 6:

Aşağıdaki 50 ile kısa yoldan çarpma işlemlerini örnekteki gibi yapalım.

$12 \times 50 =$	$12 \div 2 = 6$ $6 \times 100 = 600$
------------------	---

$28 \times 50 =$	
------------------	--

$38 \times 50 =$	
------------------	--

$68 \times 50 =$	
------------------	--

$94 \times 50 =$	
------------------	--

$82 \times 50 =$	
------------------	--

$76 \times 50 =$	
------------------	--

$42 \times 50 =$	
------------------	--

$54 \times 50 =$	
------------------	--

ETKİNLİK 7:

Aşağıdaki çarpma işlemlerini örnekteki gibi zihinden yapınız.

$16 \times 10 = 160$

$121 \times 10 =$

$18 \times 100 =$

$8 \times 1\,000 =$

$9 \times 10 =$

$138 \times 10 =$

$97 \times 100 =$

$62 \times 1\,000 =$

$28 \times 10 =$

$192 \times 10 =$

$26 \times 100 =$

$83 \times 1\,000 =$

$37 \times 10 =$

$183 \times 10 =$

$56 \times 100 =$

$750 \times 1\,000 =$

$49 \times 10 =$

$106 \times 10 =$

$123 \times 100 =$

$128 \times 1\,000 =$

$58 \times 10 =$

$120 \times 10 =$

$240 \times 100 =$

$300 \times 1\,000 =$

$63 \times 10 =$

$167 \times 10 =$

$304 \times 100 =$

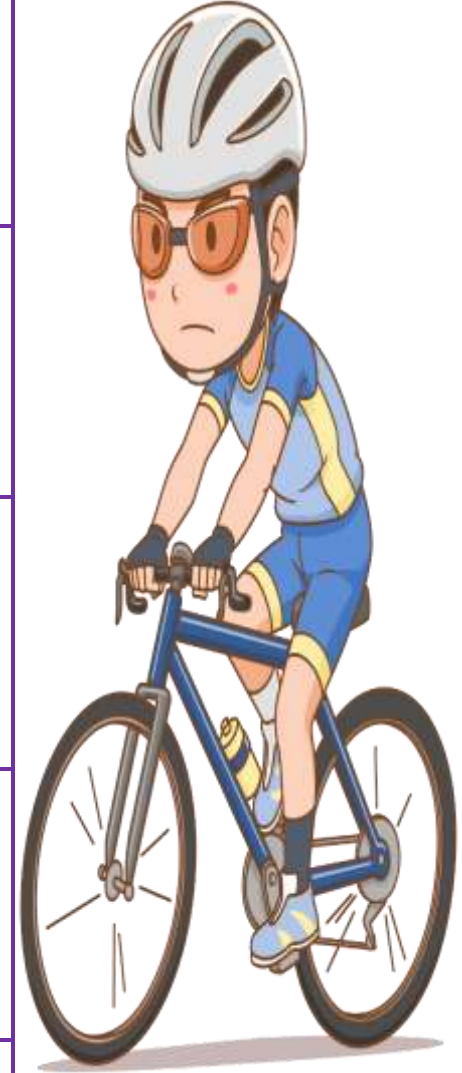
$507 \times 1\,000 =$

Müşlüm
TEKİN

ETKİNLİK 8:

Aşağıdaki çarpma işlemlerinin sonuçlarını çarpanları en yakın onluğa yuvarlayarak tahmin edelim. Tahminimizi işlem sonucu ile karşılaştıralım.

GERÇEK SONUÇ	TAHMİNİ SONUÇ	FARK
$\begin{array}{r} 58 \\ \times 5 \\ \hline 290 \end{array}$	$\begin{array}{r} 60 \\ \times 10 \\ \hline 600 \end{array}$	$\begin{array}{r} 510 \\ 600 \\ - 290 \\ \hline 310 \end{array}$
$\begin{array}{r} 76 \\ \times 4 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ \times \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ - \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 39 \\ \times 12 \\ \hline \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ \times \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ - \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 48 \\ \times 24 \\ \hline \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ \times \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ - \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 62 \\ \times 36 \\ \hline \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ \times \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ - \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 43 \\ \times 25 \\ \hline \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ \times \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ - \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 38 \\ \times 21 \\ \hline \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ \times \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ - \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$

Müslüm
TEKİN

DEĞERLENDİRME TESTİ

1) 4 8 işleminde çarpım kaçtır?

$$\begin{array}{r} 48 \\ \times 29 \\ \hline \end{array}$$

A) 1 392 B) 1 482 C) 1 572 D) 1 662

2) Birinci çarpanı rakamları birbirinden farklı iki basamaklı en büyük sayı ve ikinci çarpanı 18 olan çarpma işleminin çarpanı kaç olur?

A) 2 084 B) 1 943 C) 1 872 D) 1 764

3) $75 \times 36 < ?$ Yandaki karşılaştırmaya göre "?" yerine yazılabilecek en küçük sayı kaç olmalıdır?

A) 2 699 B) 2 700 C) 2 701 D) 2 702

4) Aşağıdaki çarpma işlemlerinden hangisinin sonucu yanlıştır?

A) $93 \times 10 = 930$

B) $123 \times 100 = 1\,230$

C) $95 \times 100 = 9\,500$

D) $123 \times 1\,000 = 123\,000$

5) 2 0 7 işleminin sonucu kaçtır?

$$\begin{array}{r} 207 \\ \times 28 \\ \hline \end{array}$$

A) 5 596 B) 5 696 C) 5 796 D) 5 896

6) $23 \times (12 \times 9) = (23 \times 9) \times A$ eşitliğini sağlayan "A" değeri aşağıdakilerden hangisidir?

A) 18 B) 16 C) 14 D) 12

7) $75 \times 36 > B$ Yandaki karşılaştırmının doğru olabilmesi için "B" yerine yazılabilecek en büyük sayı kaçtır?

A) 2 599 B) 2 699 C) 2 799 D) 2 899

8) Bir çarpma işleminde çarpanların toplamı 127'dir. Çarpanlardan biri 29 ise çarpım kaçtır?

A) 2 842 B) 2 862 C) 2 882 D) 2 902

9) Bir çarpma işleminde çarpanlardan biri 38'dir. Diğer çarpan ise bu çarpanın 3 katıdır. Buna durumda çarpım kaç olur?

A) 4 132 B) 4 232 C) 4 332 D) 4 432

10) Üç basamaklı rakamları birbirinden farklı en büyük çift sayı ile bir basamaklı en büyük çift sayının çarpımının sonucu kaçtır?

A) 7 878 B) 7 888 C) 7 898 D) 7 908

11) $45 \times 12 \times 0 = ?$ İşleminin sonucu aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) 1 B) 540 C) 450 D) 0

12) $70 \times 8 = ?$ Yandaki çarpma işlemi zihinden yapmak için kullanılacak en kolay yöntem aşağıdakilerden hangisi olur?

A) 70×8

B) $(7 + 8) \times 10$

C) $(8 - 7) \times 10$

D) $(7 \times 8) \times 10$

Müslüm
TEKİN

13) Bir doğal sayının sonuna iki sıfır eklemek için kaç ile çarpılması gerekir?

- A) 100 B) 1 C) 1 000 D) 10

14) Bir doğal sayıyı önce 2 böler sonra 10 ile çarparsak bu doğal sayıyı hangi sayı ile kısa yoldan çarpmış oluruz?

- A) 50 B) 25 C) 5 D) 10

15) Bir doğal sayıyı önce 4 böler sonra 100 ile çarparsak bu doğal sayıyı hangi sayı ile kısa yoldan çarpmış oluruz?

- A) 50 B) 25 C) 5 D) 10

16) Bir doğal sayıyı önce 2 böler sonra 100 ile çarparsak bu doğal sayıyı hangi sayı ile kısa yoldan çarpmış oluruz?

- A) 50 B) 25 C) 5 D) 10

17) 84×37 işleminde çarpanlar en yakın onluğa yuvarlanarak sonuç tahmin edilmiştir. Bu işlem hangi basamakta doğru olarak gösterilmiştir?

- A) $84 \times 37 = 3\ 108$
B) $80 \times 30 = 2\ 400$
C) $90 \times 40 = 3\ 600$
D) $80 \times 40 = 3\ 200$

18) Saatte 96 km yol giden bir araç 7 saat gittikten sonra 589 km daha yolu kalıyor. Yolun tamamı kaç km'dir?

- A) 1 161 B) 1 261 C) 1 361 D) 1 461

19) Saatte 86 litre su akıtan bir musluk 37 saatte kaç litre su akıtır?

- A) 3 402 B) 3 292 C) 3 182 D) 3 072

20) 76 sayısının 39 katının 987 eksiği kaçtır?

- A) 1 977 B) 1 867 C) 1 757 D) 1 647

1	A	B	C	11	A	B	C
2	A	B	C	12	A	B	C
3	A	B	C	13	A	B	C
4	A	B	C	14	A	B	C
5	A	B	C	15	A	B	C
6	A	B	C	16	A	B	C
7	A	B	C	17	A	B	C
8	A	B	C	18	A	B	C
9	A	B	C	19	A	B	C
10	A	B	C	20	A	B	C

Müslüm
TEKİN

CEVAP ANAHTARI

1	A	11	D
2	D	12	D
3	C	13	A
4	B	14	C
5	C	15	B
6	D	16	A
7	B	17	D
8	A	18	B
9	C	19	C
10	B	20	A